

Diplomová práce Anny Jagošové si klade za cíl popsat současný dětský folklor a porovnat ho s dětským folklorem tradičním. Analyzovaný materiál si přitom autorka vhodně zužuje na kratší slovesné útvary, například hry s ustáleným slovesným doprovodem, hádanky, rozpočítávadla či krátké básně. Má přitom ambici k tématu přistoupit interdisciplinárně – zohlednit jak perspektivu etnologickou, tak bohemistickou (a okrajově pedagogicko-psychologickou) – a přesvědčivě zdůvodňuje výhody takového postupu. Výběr tématu i pokus o jeho reflexi z mezioborových pozic je třeba ocenit – dětský folklor, jak autorka konstatuje, zůstával v českém prostředí dosud spíše opomíjen, přitom se jedná o rozmanitou a dynamickou oblast autentické dětské kultury, u níž lze nepochybně z jednotlivých perspektiv, které autorka ohledává, těžit (viz např. Elizabeth Tucker 2008, s níž také diplomantka pracuje).

Práce se drží klasické struktury teoretická – metodologická – praktická část. V teoretické a metodologické části autorka ke zkoumanému tématu přistupuje velmi zešíroka a důkladně popisuje vytipované práce, jež se (nejen dětskému) folkloru – alespoň částečně – věnují. Ne vždy je bohužel zřejmé, k jakému účelu popis směřuje. Když například autorka představuje Šidákovu monografii *Mokře chodí v suše*, uvádí řadu autorových postřehů a pojmů (např. imitace a inspirace), aniž by je v dalším výkladu patřičně okomentovala či následně sama aplikovala. Ačkoliv také souhlasím s autorkou, že dětský folklor i folklor pro děti jsou určitým způsobem provázány s dětskou literaturou, exkurz do historie literatury pro děti a mládež, jak je v práci prezentován, nepovažuji za potřebný – proč je například v kontextu diplomové práce podstatné, že se od 60. let 20. století prosazují autorské pohádky „s méně výchovnými prvky“ (pomineme-li, zda toto tvrzení není sporné) nebo kdy se do dětských knížek promítá zájem o skauting? Dále kapitola 2.3.1 pojednává převážně o dětech, jejichž kreativním projevům se autorka (z dobrého důvodu – u nejmenších dětí nelze zpravidla hovořit o cíleném předávání slovesných projevů, a tedy ani o existenci jejich autentického folkloru) později nevěnuje. Řada poznámek pod čarou slouží k představení citovaných osobností či dokonce redaktorky citovaného autora – i tyto mikromedailonky považuji za zbytné. Jako čtenářka textu jsem vzhledem k popsaným problémům nabyla dojmu, že diplomantka chtěla v rámci svého úsilí o interdisciplinární uchopení tématu prozkoumat pokud možno co nejvíce cestiček, jimiž by se mohla ona nebo další badatelé v budoucnu vydat. Množství odborné literatury, kterou s tímto cílem prošla, je ohromující a musím ocenit, že se diplomantka nezalekla ani literatury cizojazyčné, ale zároveň tato snaha vede z mého pohledu k informačnímu přehlcení a nepřehlednosti textu.

Když zmiňuju množství literatury, kterou autorka rešeršovala, je třeba vyzdvihnout, s jakou pečlivostí zaznamenala různé dětské slovesné projevy i ze zdrojů, které měly primárně jiný fokus. Poměrně kvalitní je autorčina práce s termíny (za skvělý nápad považuju pečlivé rozlišení dětského folkloru a folkloru pro děti), v některých případech však textu zřejmě chybělo oko poučeného korektora, který by napravil chyby způsobené, předpokládám, příliš agilní automatickou opravou textu. Čeňková totiž nehovoří o dětské literatuře ne/institucionární, ale ne/intencionální.

Při analýze, klasifikaci a interpretaci dětských folklorních projevů si autorka počíná suverénně, identifikuje například jejich specifické žánry („třídní hymna“) i zvláštní topoi, motivy a jazykové postupy. V těchto pasážích mě pouze zarazily některé dílčí závěry, například poznámka, že děti dříve spíše neznaly lvy (s. 77) – u zvířete, jež je v českém prostředí po staletí součástí pověstí či heraldických symbolů, je takové tvrzení dle mého názoru těžko obhajitelné.

Co se týče práce s odbornou literaturou, oceňuju, jak už jsem uvedla, autorčinu schopnost zpracovat velké množství textů. Domnívám se, že právě v reflexi dosavadního zkoumání dětského folkloru spočívá největší přínos diplomové práce. Na některých místech (např. s. 4, 33) bych ovšem jako čtenářka uvítala

uvedení paginace. Zároveň bych ráda upozornila, že zásadními autory ve výzkumu dětského folkloru není pouze (Peter) Opie (viz s. 26), ale manželská dvojice Opieových, přičemž někteří autoři (například i v práci citovaná Tuckerová) vyšší význam ve výzkumu dětského folkloru přisuzují právě – zde opominuté – Ioně Opieové. Při definici gamebooku (která by ovšem z práce klidně mohla být vypuštěna) bych raději než po Wikipedii sáhla například po odborných článcích Urbanové nebo Stoličného (2002).

Po formální stránce je práce adekvátní, napsaná čtivým jazykem. Z tohoto pohledu pouze zamrzí větší počet typografických chyb v abstraktu, případy formulační neobratnosti v úvodu práce (např. věty jako „[práce] vymezuje chápání dítěte“; s. 2), zmíněné nešťastné překlepy u některých termínů (kam spadá například opakovaně zmíněná „entometodologie“).

Celkově ovšem práce Anny Jagošové splňuje kritéria kladená na diplomové práce a navrhuju ji hodnotit *velmi dobře*.

Otázky k obhajobě: Proč jste ke sběru současného dětského folkloru z internetu zvolila právě YouTube? Zvažovala jste projít například také Instagram (Reels), TikTok či jiné sociální sítě? Jaké výhody a nevýhody mají podle vás pro tento účel jednotlivé platformy? A jaká specifika ohledně etiky výzkumu vidíte při sběru materiálu z uvedených platforem? (Například: pokud mají některé sociální sítě nastavenou věkovou hranici pro uživatele na 13 let, jak zacházet s daty, jež obsahují na první pohled děti mladší?)

Praha 15. 6. 2021

Mgr. Jana Segi Lukavská